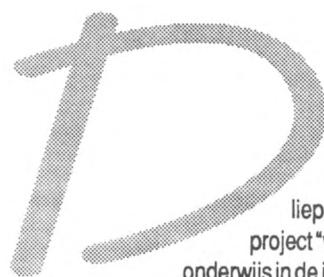

Groetjes van opa

BERT VAN HOOGENBEMT

Nu het kleinkind gedoopt wordt, zal opa eens vertellen hoe het allemaal is begonnen. Geen lang verhaal met veel waar en wanneer, geen namen noemen, want opa wordt vergeetachtig. Alleen wat herinneringen aan al die lieve mensen die erbij zijn geweest en die samen hebben gewerkt en geloofd. Noem het : omzien in vertedering.

De V.O.N. is ontstaan uit het vormingswerk van de Stichting Lodewijk de Raet en het zachte anarchisme van mei '68. In de Stichting liep in de zomer van 1970 een project "voor een meer democratisch onderwijs in de jaren '70". Ook de klassituatie zou gedemocratiseerd worden : de leraar als kameraadbegeleider ! Wij dweepten met de interactie van Timothy Leary. De democratische leraar moest daar zoveel mogelijk in de vakken M en L gaan staan, rechts in het midden. Je weet wel: agree, participate, cooperate, affectionate friendly

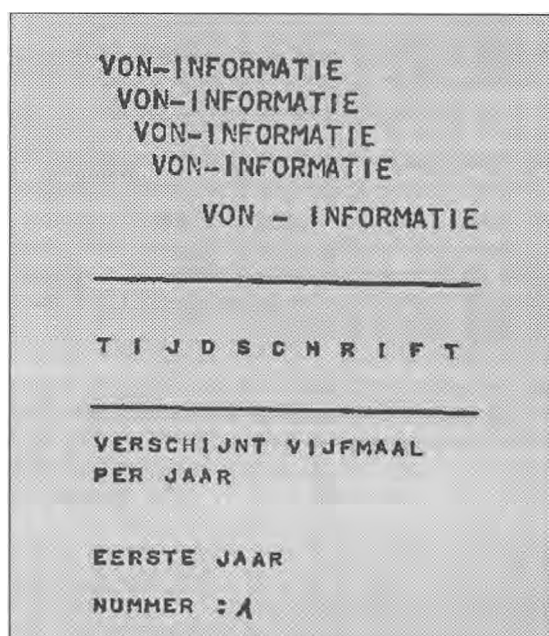
actions, provokes love, seeks friendly feelings from others. Dat was het leerkrachtmodel dat ons inspireerde : de niet-autoritaire opvoeding. De "Kritische Leraren" wilden zelfs een anti-autoritaire opvoeding en op de V.O.N.-Conferentie 1971 in Noordwijkerhout definieerde de uitgever van Moerluidop de democratie "niet als een spreiding maar als een afbraak van macht".

De studentenrevolte had ook de stekelige vraag geformuleerd naar de maatschappelijke relevantie van elk vak en het antwoord vereiste wel een serieuze denkoefening. Dat denken gebeurde dan natuurlijk collectief en leidde tot eindeloze palavers onder het motto : inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht. Maar we waren enthousiast en we wilden de wereld verbeteren.

In de zomer van 1970 liepen ook in het college in Tiel twee cursussen van de Stichting : "Wij en de taal van de kleuter" en "Creativiteit in opvoeding en vormingswerk". De eerste werd gegeven door een Nederlander die van dichtbij betrokken was geweest bij de oprichting van V.O.N.-NL een jaar tevoren.

Uit dit contact met de deelnemers van die twee cursussen is de V.O.N.-België ontstaan, met als duidelijke karaktertrekken van bij het begin :

1. Positief pluralisme : leerkrachten van alle netten en overtuigingen wilden we sa-

menbrengen in één vereniging, in de overtuiging dat meningsverschillen complementair zijn en dat de dialoog wederzijdse verrijking brengt.

2. Democratisering van het moedertaalonderwijs in de klassituatie en de doelgroepen, wij spraken van positieve discriminatie van de kansarmen.

3. Sterk accent op het ontwikkelen van de creativiteit als middel tot persoonlijkheidsontplooiing naar meer vrijheid en verantwoordelijkheid.

4. Verticale doorstroming van de taaldidactiek van kleuterschool tot universiteit. Het was ons duidelijk

dat alle taalleerkrachten van mekaar te leren hadden en dat besef heeft van bij het begin de V.O.N. het karaktergegeven van een zelfhulpgroep.

5. Sterke samenwerking met Nederland. Veel Vlamingen namen deel aan de conferenties in Nederland en heel wat Nederlanders gaven cursus op onze conferenties. Didactisch stonden wij trouwens tegenover hen heel wat achterop.

In het Allerheiligenweekend 1970 vond dan in de jeugdherberg te Gent op het Sint-Pietersplein de stichtingsvergadering plaats. Er kwam een bestuur

van zes : een kleuterleidster, een onderwijzer, een regent en drie licentiaten. Er was zelfs een heel lieve kloosterzuster bij, weliswaar niet meer in het rijke Roomse habijt, maar dat was nog maar net voorbij.

In de beginfase leefden er in het bestuur nogal wat spanningen : iemand was duidelijk toegetreden met de bedoel-

VON-INFORMATIE

REEDS KUNNEN WE AAN GESCHIEDSCHRIJVING DOEN!

- 2-3 NOVEMBER 1970: IN DE GENTSE JEUGDHERBERG KOMEN 54 MENSEN UIT BELGIË EN NEDERLAND SAMEN OM IDEEËN EN ERVARINGEN UIT TE WISSELEN.
- 3 NOVEMBER 1970: ER WORDT BESLIST EEN BELGISCHE VON OP TE RICHTEN.
- 5 DECEMBER 1970: OP DE VON-CONFERENTIE IN NEDERLAND ZIJN WE VERTEGENWOORDIGD DOOR EEN BESTUURSLID. DE NEDERLANDSE VONNERS HOUDEN EEN COLLECTE VOOR DE BELGISCHE TELGEN. DRIEDUIZEND FRANK! WIE BEDENKT EEN NIEUWE SOORT MOPPEN OVER ONZE NOORDERBUREN?
- 19 DECEMBER 1970: HET BELGISCHE VON-BESTUUR STEEKT VOOR DE EERSTE MAAL DE KOPPEN SAMEN.
- 21 DECEMBER 1970: EEN REDACTRICE VAN 'DE STANDAARD' NEEMT EEN INTERVIEW AF VAN EEN BESTUURSLID. DE VON BEGINT HAAR UNDERGROUND-STRATEGIE IN PRAKTIJK OM TE ZETTEN.
- KERSTVAKANTIE '70: ER WORDT BEDUCHT GESCHREVEN EN GETIKT OM HET EERSTE NUMMER VAN DE 'VON-INFORMATIE' KLAAR TE KRIJGEN.

WAARUIT BESTAAT DE 'UNDERGROUND-STRATEGIE' VAN ONZE VON?

- DE DEELNEMERS VAN DE 'KLEINE CONFERENTIE' EN AL WIE BIJ HET SECRETARIAAT OM INLICHTINGEN VROEG WORDT EEN EXEMPLAAR VAN 'VON-INFORMATIE NR. 1' TOEGESTUURD (VOORLOPIG NOG GRATIS...)

- ELK VAN DEZE UITVERKORENEN TRACHT ALS MULTIPLICATOR OP TE TREDEN: BIJ ÉLK NIEUWJAARSBEZOEK, BIJ ÉLKE HANDDRUK-MET-BESTE-WENSEN WEERKLINT DE ZIN "ZEG, VEET JIJ OOK AL, DAT ER ZO'EITS BESTAAT ALS EEN VERENIGING VOOR HET ONDERWIJS IN HET NEDERLANDS? NEE? DAN MOET JE BESLIST EENS EEN FOLDER AANVRAGEN BIJ HERMAN VAN CAUWENBERGHE, HOORNSTRAAT, 57/G, 9710 ZWIJNAARDE!"

TREED DUS OP ALS VERMENIGVULDIGER VAN DE VON-IDEE ! MULTIPLICEERMULTIPLICEER !

- HET SECRETARIAAT BRENGT, AAN DE HAND VAN DE ONTVANGEN ADRESSEN, ALLES IN KAART. DAAR WAAR KERNEN VAN BELANGSTELLENDE ZICHTBAAR WORDEN, ZAL DE VON ALLES IN HET WERK STELLEN, OM WERKGROEPEN TOT STAND TE BRENGEN.

NATUURLIJK MOEF JE DEZE PATERNALISTISCHE WERKWIJZE VAN DE VON NIET TE NEMEN! JE KAN ZELF DE HANDEN UIT DE MOUWEN STEKEN! VRAAG BIJ HET SECRETARIAAT DE HANDLEIDING VOOR VON-WERKGROEPEN EENS AAN. DAARIN WORDEN ACHTEREENVOLGENS BEHANDELD: WAT U WILT MET EEN VON-GROEP; HOE KOMT U AAN LEDEN?; VOORBEREIDING VAN DE EERSTE BIJeenKOMST; DE EERSTE BIJeenKOMST; ENKELE MOGELIJKHEDEN BUITEN DE VERGADERINGEN OM; KOSTEN. WE ZOUDEN HET NATUURLIJK FIJN VINDEN, IETS OVER DE WERKZAAMHEDEN TE VERNEMEN!

VON-INFORMATIE VERSCHIJNT OPNIEUW IN FEBRUARI!
STUUR JE ONS OOK IETS?

De eerste
'VONK'

ling voor de V.V.L. te ijveren. Toen die haring niet braadde, werd de ijveraar niet meer gezien. Een ander ijverde voor de A.B.N.-kernen en dat bracht met zich mee dat wij door de Vereniging voor Beschaafde Omgangstaalschuin werden bekeken, omdat zij uit inside-information aan de weet waren gekomen, dat wij het niet eens waren met hun elitaire standpunten. Daardoor werd dan de ijveraar in het bestuur weer schuin bekeken. Onze lieve penningmeester nam zijn taak van "schatbewaarder" al te letterlijk op. Hij bewaarde de schat zo goed, dat hij geen facturen betaalde en dat leidde tot spanningen met de wroeter van het clubje: de secretaris.

Die gaf op zijn eentje onze gestencilde V.O.N.-informatie uit, waaruit later VONK zou groeien, en hij schreef het blaadje vol met lessuggesties en allerlei wenken van Radio Hilversum. Dat kreeg je vijf- of zesmaal per jaar in je bus, met in het laatste nummer een maning tot betalen. Als het geld niet binnen was voor Nieuwjaar, ging je van de lijst. Het ledenaantal was dus een voortdurend hoger lager en dat werkte die eerste jaren nogal ontmoedigend.

Op de stichtingvergadering berichtte een statige dame nog vol verontwaardiging, hoe zij in haar les was geschoffeerd door een rijksinspecteur, die haar had voorgehouden dat het woordje "goesting" geen Nederlands was. Rijksinspecteurs in die tijd waren een soort hogere wezens die een keer of drie in een leraarsleven onverhoeds in je les neerstreken, om alles wat je verkeerd zei of deed op de bon te zetten. Dat kwam in je dossier op het ministerie en dat noemden ze pedagogisch-didactische begeleiding. Het was de glorie tijd van de puristen, het krioelde van de zeg-wel-zeg-niet-boekjes en je kreeg al taalzuivering 's morgens op de radio bij het ontbijt. "Goesting" was dus fout, maar de aanwezige Nederlanders vonden het zo een bijzonder leuk woord. Zij kenden het niet, maar ze zagen

het zo direct van het Latijn "gustus" komen, en dat was toch zo cultureel hoogstaand weet je wel, dat ze "goesting" mee naar huis namen en de voorzitter van V.O.N.-Nederland heeft jaren na mekaar in zijn openingswoord van de conferenties de aanwezige Vlamingen "met veel goesting" begroet.

De eigenlijke opgang van de V.O.N. bij ons is maar begonnen met de conferenties. De eerste tien jaar zijn er zo een twaalfal geweest met naar schatting gemiddeld een zeventigtal deelnemers en er is aardig wat beweging van uitgegaan. Zonder overheidshulp organiseerden wij bijscholing in internaatsverband. De meeste conferenties duurden twee dagen en we leerden gretig van mekaar. We stopten er ons enthousiasme, onze vrije tijd en onze centen in en we kregen een vrij goede respons van collega's uit alle netten. Niettegenstaande al de naïeve ondeskundigheid, de improvisatie en het eindeloos geouwehoer waarmee de vergaderingen en conferenties soms gestoffeerd waren, heeft de beweging in die eerste jaren toch heel wat op gang gebracht.

Omzien in vertedering ook naar de warme vriendschap die uit onze samenkomsten is gegroeid, naar het enthousiasme en het dynamisme van de velen die heel die beweging hebben bemand. In deze tijd van gladde technische efficiëntie klinkt het haast anachronistisch, maar toch wens ik het kleinkind een flinke portie van die warmte en bezieling van opa's generatie toe!

Bert van Hoogenbemt
Vaardijk 136
2950 Zemst - Hofstade

WEES ECHTER OP JE NOEDEN! LAAT DIT NIET ONTAARDEN IN EEN ONE MAN-SHOW. DAN IS DE KANS GROOT, DAT JE BINNENKORT NIETS MEER VAN DE VON HOORT...
WE REKENEN DOEK OP JOU! HEB JE EEN INTERESSANT ARTIKEL GELEZEN, VAT HET EENS KORT SAMEN EN STUUR ONS DAT VERSLAGJE! HEB JE EEN LIJSTJE MET TITELS VAN FIJNE HANDBOEKEN? WELKOM! EEN EXPERIMENT GAF PRETTIGE RESULTATEN! BESCHRIJF HET EENS EN ZEND MAAR IN! IN ELK NUMMER VAN ONZE 'VON-INFORMATIE' ONTHOETEN WE ELKAAR, STRIJDEND VOOR GOED MOEDERTAALONDERWIJS!
OPDAT ONS MOEDERTAALONDERWIJS EINDELIJK EENS GEZOND WORDT!